

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 768/2005, (EY) N:o 1967/2006, (EY) N:o 1005/2008 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1139 muuttamisesta kalastuksenvalvonnan osalta”

(COM(2018) 368 final – 2018/0193 (COD))

(2019/C 110/22)

Esittelijä: **Emilio FATOVIC**

Lausuntopyyntö	Euroopan parlamentti, 10.9.2018 neuvosto, 5.7.2018
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 43 artiklan 2 kohta ja 304 artikla
Komitean täysistunnon päätös	19.6.2018 ja 18.9.2018
Vastaava erityisjaosto	”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö”
Hyväksyminen erityisjaostossa	27.11.2018
Hyväksyminen täysistunnossa	12.12.2018
Täysistunnon nro	539
Äänestystulos	219/1/2
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) kannattaa yleisesti komission säädösehdotusta kalastuksenvalvonnasta. Eräät alan sidosryhmien esille ottamat ongelmat ovat kuitenkin jääneet liian vähälle huomiolle tai ilman selkeää ratkaisua.

1.2 ETSK muistuttaa periaatteesta, jonka mukaan kestävyyskäsitettä on tarkasteltava niin talouden kuin yhteiskunnan ja ympäristönkin näkökulmasta. Tältä osin on todettava, että komission ehdotus ei perustu sosioekonomisten vaikutusten selkeään arviointiin, joka olisi aiheellinen, kun otetaan huomioon, että ala on syvässä kriisissä useissa Euroopan maissa, ja tällä on suuri vaikutus työllisyyteen ja talouteen rannikkoyhteisöissä.

1.3 Komission ehdotuksessa ei oteta huomioon kahta vakavaa ja tärkeää ilmiötä eli brexitiä ja ilmastonmuutosta. Molemmat muuttavat eri tavoin kalastusmenetelmiä ja pyyntialueita, ja ne edellyttävät tarkempia pohdintoja ja toimenpiteitä, jotta voidaan välttää kalastusalan tasapainon järkkäminen.

1.4 Lisenssien pisteyttämiseen perustuva valvonta- ja seuraamusjärjestelmä tulee panna kaikkialla EU:ssa täytäntöön yhdenmukaisesti ja yhtenäisesti, jotta varmistetaan toimijoiden tasapuolinen kilpailu sekä kalastustuotteiden laatu ja jäljitettävyyden kaikkien eurooppalaisten etujen mukaisesti ja heidän terveytensä vaalimiseksi. Samaan aikaan seuraamusten tulee perustua riskinhallintakriteereihin ja olla tosiasiallisesti oikeasuhteisia ja varoittavia.

1.5 ETSK katsoo, että digitalisointi on varmasti tärkeä keino valvonnan tehon ja vaikuttavuuden takaamiseksi. Komitea toteaa kuitenkin, ettei kalastajien velvoitteita aiota vähentää merkittävästi aiempaan sääntelykehikseen verrattuna (varsinkin pienimuotoista kalastusta harjoittavien kalastajien) ja ettei niitä ole yksinkertaistettu riittävästi komission ilmoittaman mukaisesti. On suositeltavaa selvittää tarkemmin tiettyjen säännösten toteutettavuutta tosielämässä kiinnittäen erityistä huomiota alle 10 metriä pitkiin aluksiin.

1.6 ETSK vastustaa yleistä velvoitetta asentaa aluksiin videovalvontajärjestelmä (CCTV), sillä se on vastoin työelämän perusnormeja, oikeutta yksityisyyden suojaan ja liikesalaisuutta. Komitea ehdottaakin, että jäsenvaltiot tekevät riskinarvioinnit tietyistä laivastonosista, joilla vakavien rikkomusten riski on yleisesti suuri, ja että valvontaviranomaiset vaativat

tällaisia aluksia ottamaan käyttöön CCTV:n sen perusteella, miten usein ne ovat aiemmin jättäneet noudattamatta sääntöjä. Purkamisveloitteen noudattamisen valvomiseksi ETSK ehdottaa aluksilla käyvien tarkkailijoiden käytön lisäämistä ja suosittaa luomaan vapaaehtois pohjaisen mekanismin CCTV:n käyttöönoton edistämiseksi siten, että niille alusten omistajille, jotka ottavat CCTV:n käyttöön, tarjotaan kannustimia. Komitea suosittaa myös tilapäisen CCTV-veloitteen asettamista aluksille, joilla on tapahtunut useita vakavia rikkomuksia.

1.7 Kauden 2021–2027 uudella Euroopan meri- ja kalatalousrahastolla (EMKR) on keskeinen merkitys sen kannalta, miten eurooppalaiset alukset voidaan mukauttaa uusiin säännöksiin. Perustavan tärkeää on se, että kansallisella tasolla kaikkien niiden, jotka hakevat rahoitusta, on myös helppo saada sitä. Komitea vastustaa erityisesti takautuvien säännösten käyttöönottoa, mikä yhden ainoan vakavan rikkomuksen tapauksessa velvoittaa aluksen omistajan palauttamaan mahdolliset aiemmin saadut, asianmukaisesti kirjatut varat.

1.8 ETSK muistuttaa, että suurin osa petoksista sekä työelämän ja ympäristönsuojelun perusnormien noudattamatta jättämisistä tapahtuu unionin ulkopuolisissa maissa. Näillä laittomilla tavoilla kalastettu kala päätyy kuitenkin edelleen varsin helposti eurooppalaisten ruokapöytiin. On tärkeää, että uusissa jäljitettävyyssjärjestelmissä puututaan myös näihin ongelmiin ja että valvonta ulottuu koko toimitusketjuun. Lisäksi on edelleen tapauksia, joissa työvoimaa käytetään hyväksi myös eräillä eurooppalaisilla aluksilla. Suosituksena onkin, että valvontaviranomaiset kiinnittävät tähän erityistä huomiota ja että määrätään tuntuvia seuraamuksia käytännön lopulliseksi kitkemiseksi.

1.9 ETSK toteaa, että yhden lajin kohdennettua kalastusta koskevien monivuotisten suunnitelmien onnistuneita malleja on vaikea soveltaa monilajikalastukseen, ja tällä on vakavia vaikutuksia ympäristöön ja talouteen. Tästä syystä komitea suosittaa laajempaa tietojen keräämistä kalakannoista, jotta voidaan laatia kulloistenkin tarpeiden mukaisia strategioita, joiden avulla on mahdollista suojella tehokkaammin luonnon monimuotoisuutta aiheuttamatta kohtuutonta haittaa kalastusalalle.

1.10 ETSK:n mielestä järjestelmä, jonka avulla kalastajia kannustetaan palauttamaan verkot rantaan, olisi laajennettava koskemaan kaikkea merestä kalastamisen aikana kerättyjä jätteitä. Tällainen aloite olisi perustavan tärkeä merten puhdistamiseksi, sillä tänä päivänä kalastajat joutuvat maksamaan meren puhdistamisesta sellaisen saastumisen jäljiltä, jota he eivät ole itse aiheuttaneet. ETSK uskoo, että kalastajat voisivat tarvittavan koulutuksen saatuaan tuottaa merkittävää lisäarvoa osallistumalla yhtäältä merten puhdistamiseen ja toisaalta tehokkaan järjestelmän luomiseen taloudellisen korvauksen saamiseksi suoritetuista toimista.

2. Johdanto

2.1 Yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) menestys riippuu pääasiassa tehokkaan valvonta- ja täytäntöönpanojärjestelmän toteuttamisesta. Valvonta- ja täytäntöönpanotoimenpiteistä säädetään neljässä eri säädöksessä: 1) kalastuksenvalvonta-asetus, 2) Euroopan kalastuksenvalvontaviraston (EFCA) perustamisesta annettu asetus, 3) laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen torjumista koskevasta järjestelmästä annettu asetus (LIS-asetus) ja 4) ulkoisten kalastuslaivastojen kestävästä hallinnoinnista annettu asetus.

2.2 Hiljattain tarkistettua ulkoisten kalastuslaivastojen kestävästä hallinnoinnista annettua asetusta lukuun ottamatta nykyinen unionin kalastuksenvalvontajärjestelmä on suunniteltu ennen uudistetun YKP:n voimaantuloa eikä sellaisenaan ole täysin yhdenmukainen sen kanssa. Lisäksi toimenpiteiden käynnistämisestä on yli kymmenen vuotta, eikä niissä ole huomioitu kalastustietoihin ja laivaston valvontaan liittyviä nykyisiä ja tulevia tarpeita. Ne eivät myöskään sovi yhteen uusien kalastuskäytäntöjen ja -tekniikoiden, uusien valvontatekniikoiden ja tiedonsiirtojärjestelmien kanssa. Toimenpiteet eivät liioin kuvasta sellaisia EU:n tärkeitä aloitteita kuin muovistrategia, digitaalisten sisämarkkinoiden strategia ja kansainvälistä valtamerten hallinnointia koskeva strategia.

2.3 Vaikka nykyinen kalastuksenvalvontajärjestelmä on parantanut tilannetta aiempaan verrattuna, sen tiettyjä puutteita on tuotu esille komission REFIT-arvioinnin yhteydessä, Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa ja Euroopan parlamentin päätöslauselmassa. Sidosryhmät ovat vahvistaneet käytössä olevan järjestelmän rajoitukset. Voimassa olevaa sääntelykehystä on siksi tarpeen tarkistaa kokonaisuudessaan.

3. Komission ehdotuksen pääsisältö

3.1 Komission ehdotuksella muutetaan viittä asetusta. Tavoitteena on 1) kaventaa kuilua YKP:n ja muiden EU:n politiikkojen välillä, 2) yksinkertaistaa lainsäädäntökehystä ja vähentää tarpeetonta hallinnollista taakkaa, 3) parantaa kalastustietojen ja erityisesti saalistietojen saatavuutta, luotettavuutta ja kattavuutta ja mahdollistaa tietojen vaihto ja jakaminen sekä 4) poistaa esteitä, jotka haittaavat sääntöjen noudattamisen kulttuurin kehittämistä ja toimijoiden tasapuolista kohtelua jäsenvaltioissa ja niiden välillä.

3.2 Muutokset asetukseen (EY) N:o 1224/2009 ⁽¹⁾ yhteisön valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen

3.2.1 Tarkastus ja valvonta. Tarkastusprosessia sekä tarkastajien, alusten päälliköiden ja toimijoiden tehtäviä selkeytetään. Tarkastusraportit digitalisoidaan, mikä helpottaa tietojen käyttöä ja vaihtoa viranomaisten ja jäsenvaltioiden välillä.

3.2.2 Seuraamukset. Käyttöön otetaan luettelo yhteisistä kriteereistä, joiden perusteella määritellään, mitkä sääntöjen rikkomiset ovat vakavia. Vahvistetaan pakolliset hallinnolliset seuraamukset ja sakkojen vähimmäistasot sääntöjen vakaville rikkomisille, jotta rangaistusjärjestelmä olisi varoittavampi ja tehokkaampi kaikissa jäsenvaltioissa ja jotta varmistettaisiin tasapuoliset toimintaedellytykset. Lisäksi tehostetaan ja selvennetään kalastuslisenssisten alusten pisteytysjärjestelmää.

3.2.3 Tiedot. EU:n kaikilta kalastusaluksilta, myös suurimmalta pituudeltaan alle 12 metriä pitkiltä aluksilta, vaaditaan digitaalisten paikannus- ja saalisilmoitusjärjestelmien käyttöä. Pienimuotoista kalastusta harjoittaville kaavaillaan matkapuhelimen käyttöön perustuvaa yksinkertaistettua järjestelmää. Myös virkistyskalastuksen valvontaa tiukennetaan. Digitaalisten välineiden käytön avulla halutaan varmistaa täysi jäljitettävyyden toimitusketjussa (myös unionin ulkopuolisista maista tuotujen tuotteiden osalta). Niiden – myös videovalvontajärjestelmien (CCTV) – avulla on määrä tarkkailla järjestelmällisesti aluksilla toteutettavia toimia purkamisvelvoitteen valvomiseksi.

3.2.4 Yhdenmukaistaminen muiden EU-politiikkojen kanssa. Kadonneen pyydyksen ilmoittamista helpotetaan tarkentamalla (sähköisten) kalastuspäiväkirjojen pitoa. Pyydyksen talteen ottamisessa tarvittavien laitteiden pitämistä aluksella edellytetään jatkossa myös alle 12 metrin aluksilta. Asetukseen sisällytetään säännöksiä virkistyskalastuksessa käytettävien pyydysten merkitsemisestä ja valvonnasta.

3.3 Muutokset neuvoston asetukseen (EY) N:o 768/2005 ⁽²⁾ Euroopan kalastuksenvalvontaviraston perustamisesta

3.3.1 Ehdotuksella laajennetaan viraston tarkastusvaltuuksien maantieteellistä kattavuutta siten, että se ei enää rajoitu kansainvälisiin vesialueisiin. Asetukseen tehdään muutoksia, jotka yksinkertaistavat tietojen käsittelyä ja vaihtoa. Lisäksi siihen sisällytetään säännöksiä, joilla yksinkertaistetaan viraston rahoitusmenettelyjä.

3.3.2 Euroopan komissio on sisällyttänyt kyseiset toimenpiteet heinäkuussa 2018 esittämänsä ehdotukseen COM (2018) 499 final, jolla on tarkoitus kodifoida Euroopan kalastuksenvalvontavirastoa koskeva asetusta (EY) N:o 768/2005 siten, että uudella asetuksella korvataan siihen sisällytyt säädökset. ETSK on jo ottanut kantaa kyseiseen ehdotukseen erillisessä lausunnossa ⁽³⁾.

3.4 Muutokset neuvoston asetukseen (EY) N:o 1005/2008 ⁽⁴⁾ laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen ehkäisemistä, estämistä ja poistamista koskevasta yhteisön järjestelmästä

3.4.1 EU:n saalistodistusjärjestelmään tehtävät muutokset edellyttävät tietokannan perustamista saalistodistusten (CATCH) hallinnointia varten. Tietokanta mahdollistaisi riskiperusteisen valvonnan, vähentäisi vilpillisen tuonnin mahdollisuuksia ja keventäisi jäsenvaltioiden hallinnollista taakkaa. CATCH-tietokannan operatiivisia toimintoja kehitetään eri vaiheissa. Komissiolle annetaan toimeenpanovaltaa ja siirrettyä toimivaltaa, jotka liittyvät CATCH-tietokannan toimintaan ja jatkokehittämiseen. Tarkastukset ja seuraamukset sovitetaan yhteen uuden sääntely-ympäristön kanssa.

4. Yleistä

4.1 Komission säädösaloite, joka on yhdenmukainen jäsenvaltioiden, alue- ja paikallisviranomaisten ja sidosryhmien esittämien näkemysten kanssa, on yleisesti ottaen kannatettava. Aloitteella on tarkoitus selvittää, yksinkertaistaa ja nykyaikaistaa valvontakehystä ja mukauttaa se politiikkojen ja sääntelyn kehitykseen. Siten taataan oikeusvarmuus ja mahdollistetaan valvontakehysten yhdenmukainen täytäntöönpano kaikkialla Euroopan unionissa.

⁽¹⁾ EUVL L 343, 22.12.2009, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 128, 21.5.2005, s. 1.

⁽³⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Euroopan kalastuksenvalvontavirasto (kodifikaatio)” (NAT/756) (EUVL C 62, 15.2.2019, s. 310).

⁽⁴⁾ EUVL L 286, 29.10.2008, s. 1.

4.2 Tarkasteltuaan ehdotusta huolellisesti komitea toteaa, että komission järjestämästä laajasta kuulemisprosessista huolimatta eräät sidosryhmien esille ottamat ongelmat (esim. purkamisvelvoite, liiallinen byrokratia, kysymys seuraamusjärjestelmän kohtuullisuudesta) ovat jääneet uudessa säädösehdotuksessa liian vähälle huomiolle tai ilman selkeää ratkaisua ⁽⁵⁾.

4.3 ETSK muistuttaa periaatteesta, jonka mukaan kestävyyskäsitettä on tarkasteltava niin talouden kuin yhteiskunnan ja ympäristönkin näkökulmasta. Kestävä kalastus pysyy tätä taustaa vasten päätavoitteena, mutta kalastusallalle tulee antaa edellytykset sen saavuttamiseen. Ympäristönsuojelutoimenpiteitä toteutettaessa ei näin ollen voida sivuuttaa tarvetta parantaa muita keskeisiä näkökohtia, joihin kuuluvat työolot ja työturvallisuus, sukupolvenvaihdokset, liiketaloudellinen kannattavuus, henkilöstön ammatillinen koulutus ja rannikkoalueiden yhteisöjen elinvoimaisuus.

4.4 Asetusehdotuksissa ei oteta huomioon kahta vakavaa ja tärkeää seikkaa eli brexitiä ja ilmastonmuutosta. Brexitin johdosta koko suhteellisen vakauden mekanismi on luultavasti tarkistettava, ja kalastusmahdollisuudet vähenevät nykyisillä unionin vesillä. Myös ilmastonmuutos aiheuttaa huomattavia muutoksia kalojen käyttäytymisessä ja elinympäristössä ja kalojen vaellus lisääntyy.

4.5 ETSK toteaa, että komission ehdotus ei perustu sosioekonomisten vaikutusten selkeään arviointiin. Puute on sitäkin vakavampi, kun otetaan huomioon, että kalastusala on ollut erällä EU:n alueilla kriisissä yli 20 vuoden ajan ja että komission tähänastiset toimenpiteet kestäväpohjaisuuden ja vesiviljelyn edistämiseksi eivät ole olleet riittäviä kehityssuuntauksen kääntämiseksi ⁽⁶⁾. Komitea kehottaakin työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosastoa käynnistämään alakohtaisen työmarkkinavuoropuhelun ⁽⁷⁾ puitteissa ripeästi laajan näkemystenvaihdon, jotta voidaan yksilöidä sopivimmat toimenpiteet ehdotusten sosioekonomisten vaikutusten arvioimiseksi ja mahdolliseksi kompensoimiseksi ⁽⁸⁾.

4.6 Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tuotua taannoin esille järjestelmän puutteet ensisijaisena vaatimuksena on, että lisenssin pisteyttämiseen perustuva valvonta- ja seuraamusjärjestelmä pannaan kaikkialla EU:ssa täytäntöön yhdenmukaisesti ja yhtenäisesti, jotta varmistetaan toimijoiden tasapuolinen kilpailu sekä kalastustuotteiden laatu ja jäljitettävyyden kaikkien eurooppalaisten etujen mukaisesti ja heidän terveytensä vaalimiseksi.

4.7 ETSK katsoo, että digitalisointi on varmasti tärkeä keino valvonnan tehon ja vaikuttavuuden takaamiseksi. On niin ikään myönteistä, että suurimmalta pituudeltaan alle 12 metriä pitkille aluksille aiotaan tarjota yksinkertaistettuja digitaalisia valvontamenetelmiä (esim. matkapuhelinsovellus sijainnin paikantamista varten, vaikka avomerellä on tosin laajoja alueita ilman verkkoa, minkä takia aluksen seuraaminen on mahdotonta). Komitea toteaa kuitenkin, ettei kalastajien velvoitteita aiota vähentää merkittävästi aiempaan sääntelykehikseen verrattuna (varsinkaan pienimuotoista kalastusta harjoittavien kalastajien) ja ettei niitä ole yksinkertaistettu riittävästi komission ilmoittaman mukaisesti.

4.8 Digitaalisen valvonnan laitteita käyttämällä olisi voitava säästää sekä rahaa että aikaa. Kaikkien velvoitteiden ulottaminen pienimuotoiseen kalastukseen olisi mahdollista, sillä jäsenvaltioilla on kahden vuoden siirtymäaika, jonka pitäisi mahdollistaa paikallisten erityispiirteiden huomioon ottaminen. Se saattaisi kuitenkin olla raskasta sellaisille aluksille, joiden suurin pituus on alle 10 metriä. Niissä on usein vain yhden hengen miehistö eikä ohjaamoja. Komitea suosittaa tämän vuoksi lisäselvitysten tekemistä, jotta voidaan arvioida kyseisten toimien toteutettavuus tosielämässä ja löytää tasapaino yhtäältä valvonnan tarpeen ja toisaalta sen välillä, miten hyvin kalastajat kykenevät käytännössä noudattamaan kaikkia ehdotettuja käytäntöjä.

4.9 ETSK toteaa tähän liittyen, että seuraamusjärjestelmän selventämiseen tähtäävät toimenpiteet voivat varmasti olla alalle hyödyksi. On kuitenkin perustavan tärkeää, että niitä toteutetaan jäsenvaltioissa yhdenmukaisesti ja että ne perustuvat riskinhallintakriteereihin ja ovat tosiasiallisesti oikeasuhteisia ja varoittavia. Ehdotusta analysoitaessa voidaan havaita tiettyjä ristiriitoja. Esimerkkinä mainittakoon sakkojen määrän sitominen kalastetun kalan markkina-arvoon (kahdesta viiteen kertaan tuotteiden arvo), joka voi vaihdella suuresti maantieteellisen alueen, vuodenajan ja kyseisen lajin yleisyyden tai niukkuuden mukaan. Tämä voi myös luoda kannustimen rikkoa lakia.

⁽⁵⁾ Välimeren neuvoo-antava toimikunta (MEDAC), aavanmeren ja pitkän matkan laivastojen neuvoo-antava toimikunta (LDAC) ja Euroopan unionin kalastusyritysten kansallisten järjestöjen liitto (Europêche) ovat toistuvasti pyytäneet alan nykyisten ongelmien ratkaisemista ja tehneet yksityiskohtaisia ehdotuksia tätä varten. Komission ehdottamassa lainsäädäntöpaketissa ei vastata näihin pyyntöihin.

⁽⁶⁾ Kalastuslusten määrä 8 000 kilometrin mittaisella Italian rannikolla on vähentynyt 30:n viime vuoden aikana noin 33 prosentilla. Alusten keski-ikä on 34 vuotta, ja aluskanta tarvitsee kiireesti nykyaikaistamista tai uudistamista. Mainitulla ajanjaksolla menetettiin 18 000 työpaikkaa (kalastusallalla on Italiassa 27 000 työntekijää). Lähde: Italian maa- ja metsätalous- sekä elintarvikeministeriö, 2016.

⁽⁷⁾ Merikalastuksen työmarkkinaosapuolten neuvottelukomitea (EUSDC).

⁽⁸⁾ ETSK:n lausunto Euroopan meri- ja kalatalousrahostosta (EMKR) (NAT/749) (katso tämän virallisen lehden sivu 104).

4.10 EMKR on ratkaiseva ja ehdottoman tarpeellinen väline, jonka avulla komission kaavailemaan uuteen valvontajärjestelmään siirtyminen voidaan toteuttaa käytännössä. Komitea vastustaa jo nykyisessä valvontajärjestelmässä ja nykyisessä EMKR:ssä sovellettavaa periaatetta, että vakavan rikkomuksen takia on palautettava välittömästi viiden edellisen vuoden aikana EU:lta mahdollisesti saadut tuet. Tämä ankara takautuva toimenpide on yksi suurimmista syistä viivästymiseen EMKR:n tavoitteiden saavuttamisessa, sillä se on vienyt monilta kalastajilta halun hakea EU-tukia, koska he pelkäävät joutuvansa palauttamaan ne sellaisten vakaviksi katsottujen rikkomusten takia, joista määrätään usein vain hyvin pieni sakko. Seuraamuksia olisikin kohtuullistettava, jotta niistä ei tule varoittavien sijasta lannistavia.

4.11 ETSK suhtautuu ehdottoman kielteisesti velvollisuuteen asentaa kalastusaluksiin CCTV-kamera purkamisvelvoitteen noudattamisen valvomiseksi. Komitea pitää tällaisia toimenpiteitä työelämän perusnormien, yksityisyyttä koskevan oikeuden ja liikesalaisuuden vastaisina ennen kaikkea siksi, että ne on tarkoitettu yleisesti toteutettaviksi ja ne eivät perustu mahdollisiin riskitekijöihin, jotka johtuisivat aikaisemmin tapahtuneesta sääntöjen toistuvasta rikkomisesta. ETSK ehdottaakin, että jäsenvaltiot tekevät riskinarvioinnit tietyistä laivastonosista, joilla vakavien rikkomusten riski on yleisesti suuri, ja että valvontaviranomaiset vaativat tällaisia aluksia ottamaan käyttöön CCTV:n sen perusteella, miten usein ne ovat aiemmin jättäneet noudattamatta sääntöjä. Komitea on vakuuttunut siitä, ettei ympäristökestävyyteen liittyviä tavoitteita ja alan elpymistä voida saavuttaa "isoveli valvoo" -tyyppisellä kalastustoiminnan seurannalla ja valvonnalla vaan vahvistamalla selkeät, vakaat ja läpinäkyvät säännökset ja seuraamukset, joita sovelletaan tehokkaasti ja yhdenmukaisesti kaikkialla EU:ssa.

4.12 ETSK ehdottaa erityisesti, että hyödynnettäisiin aluksilla käyviä tarkkailijoita ja lisättäisiin tällaista tarkkailua. Lisäksi olisi luotava vapaaehtois pohjainen kannustinmekanismi CCTV:n käyttöönoton edistämiseksi. Sen yhteydessä voitaisiin esimerkiksi mahdollistaa jäsenvaltion mahdollista varakiintiötä käyttäen oman pyyntikiintiön kasvattaminen sellaisten lajien osalta, jotka ovat kestäväen enimmäistuoton (*maximum sustainable yield*, MSY) tasolla, tai ensisijaisten ja yksinkertaistettujen valvonta- ja purkumenettelyjen soveltaminen. Komitea suosittelee myös tilapäisen CCTV-velvoitteen asettamista aluksille, joilla on tapahtunut useita vakavia rikkomuksia.

4.13 ETSK katsoo, että kauden 2021–2027 uudella EMKR:llä on keskeinen merkitys sen kannalta, miten eurooppalaiset alukset voidaan mukauttaa uusiin säännöksiin. Perustavan tärkeää on erityisesti se, että kansallisella tasolla kaikkien niiden, jotka hakevat rahoitusta, on myös helppo saada sitä.

4.14 Kuten ETSK on tuonut esiin muissa lausunnoissaan⁽⁹⁾, sen mielestä on tärkeää määrittää kalastuskapasiteetti paremmin soveltuvien konetehon ja vetoisuuden parametrien pohjalta, sillä nämä tekijät ovat perustavan tärkeitä aluksen miehistön turvallisuuden takaamiseksi ja siedettävämpien hiilidioksidipäästötasojen saavuttamiseksi.

5. Erityistä

5.1 Liikakalastus on ehdottomasti yksi tärkeimmistä syistä siihen, että kalojen määrä meressä on vähentynyt. Komitea katsoo kuitenkin, että tätä ilmiötä tulisi tarkastella yhdessä muiden, meriympäristön lajeille yhtäläillä haitallisten ilmiöiden, kuten saastumisen, ilmastonmuutoksen, meriliikenteen ja vedenalaisen porauksen (melusaaste) kanssa. Avoimempi lähestymistapa on ratkaisevan tärkeä tehokkaiden meriympäristön suojelemiseen tähtäävien strategioiden laatimiseksi.

5.2 Tehokkaan seuraamusjärjestelmän on oltava helppo ja selkeä soveltaa, jotta se olisi tosiasiaa varoittava. Komitea huomauttaa, että lisenssien pisteytysjärjestelmä voi joissain tapauksissa saattaa miehistön epäedulliseen asemaan, vaikka seuraamuksia – voimakkaitakin toimia, kuten kalastuslisenssin voimassaolon keskeyttäminen – olisi käytännössä määrättävä siitä, mitä valintoja kalastusaluksen päällikkö on tehnyt ja miten hän on toiminut. Kalastuslisenssin voimassaolon keskeyttämisen⁽¹⁰⁾ varalta tulee luoda kalastusaluksilla työskenteleville tarkoitettuja tukimekanismeja, sillä sellaisella työsopimuksella työskentelevät työntekijät, jonka mukaan heidän palkkansa on tietty osuus saaliin arvosta, ovat vaarassa jäädä ilman palkkaa, elleivät he pysty työllistymään toiselle kalastusalukselle tai vaihtamaan suoraan ammattia. Koska ala on vaikeuksissa, tämä jatkuva henkilöstön ja taitotiedon poistuminen saattaa heikentää elpymisnäkömiä entisestään.

5.3 ETSK kannattaa ehdotusta valvontajärjestelmän ulottamisesta koskemaan myös virkistyskalastusta, sillä sen piirissä on ilmennyt viime aikoina useita tapauksia, joissa on kierretty voimassa olevia "perinteistä" kalastusta koskevia sääntöjä. Etenkin on suositeltavaa kiinnittää erityistä huomiota virkistyskalastukseen, josta saadaan tuloja, ja erottaa se virkistyskalastuksesta, jonka saaliit on tarkoitettu vain omaan käyttöön. Tämä on perustavan tärkeää, jotta voidaan suojella lakien mukaisesti toimivia kalastajia ja torjua vilpillistä kilpailua tai vakavimmissa tapauksissa myös laitonta kalastusta.

⁽⁹⁾ ETSK:n lausunto Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta (EMKR) (NAT/749) (katso alaviite 8).

⁽¹⁰⁾ Kalastuslisenssin voimassaolo voidaan keskeyttää rikkomusten uusimista koskevan kriteerin perusteella vähintään neljän kuukauden ja enintään vuoden ajaksi. Lisenssi voidaan myös peruuttaa pysyvästi.

5.4 Kalastustuotteiden jäljitettävyys on perustavan tärkeää taata, mutta se, että alle 50 kilogramman suuruisiksi arvioitujen aluksella pidettyjen määrien kalastuspäiväkirjaan merkitsemistä koskeva poikkeus poistetaan, voi aiheuttaa vaikeuksia varsinkin pienimuotoista kalastusta harjoittaville. Näiltä saattaa itse asiassa hukkaantua kohtuuttoman paljon aikaa kaikkien hallinnollisten menettelyjen hoitamiseen ennen saaliin purkamista, minkä takia he eivät ehkä pysty myymään kalastamiaan kaloja parhaaseen mahdolliseen hintaan. Byrokratia voi olla aikaavievää Välimeren tapaisilla monilajisilla merillä. Komitea suosittelee tämän vuoksi nykyisen kynnysarvon säilyttämistä ja sen tarkkaa valvomista, ettei tästä aiheudu minkäänlaisia haittavaikutuksia.

5.5 Komission ehdottama uusi jäljitettävyuden varmistava mekanismi on kannatettava, etenkin tuontituotteiden osalta. Suurin osa petoksista sekä työelämän ja ympäristönsuojelun perusnormien (ILO:n yleissopimukset) noudattamatta jättämisistä tapahtuu unionin ulkopuolisissa maissa, mutta tästä huolimatta näillä laittomilla tavoilla kalastettu kala päätyy edelleen varsin helposti eurooppalaisten ruokapöytiin. On kuitenkin tärkeä muistaa, että työvoimaa käytetään hyväksi edelleen myös eräillä eurooppalaisilla aluksilla⁽¹¹⁾. Valvonnasta vastaavien tahojen on kiinnitettävä tähän erityistä huomiota, ja tarvitaan tuntuvia seuraamuksia käytännön lopulliseksi kitkemiseksi.

5.6 Komitea huomauttaa, että jäljitettävyttä varten luotava tiivis valvontaverkko ei saa katketa ensimmäisen hetkellä, sillä valvonta on taattava koko toimitusketjun pituudelta, merestä lautaselle saakka. Myös tässä tapauksessa on suositeltavaa osallistaa aktiivisesti kaikki asianomaiset toimijat aina tukkuportaasta ja jalostusteollisuudesta vähittäismyyntiin asti.

5.7 Vuonna 2017 annettu Maltaan julkilausuma ”MedFish4Ever” on EU:n toiminnan kulmakivi. ETSK katsoo kuitenkin, että tietyt teknisiä ja kalakantojen säilyttämistä koskevia toimenpiteitä olisi mukautettava erilaisten kalastustekniikoiden ja meren biologisten ominaispiirteiden mukaan. ETSK on huomannut erityisesti, että yhden lajin kohdennettua kalastusta koskevien suunnitelmien onnistuneita malleja on vaikea soveltaa monilajikalastukseen, ja tällä on vakavia vaikutuksia ympäristöön ja talouteen⁽¹²⁾. Tästä syystä komitea suosittelee laajempaa tietojen keräämistä kalakannoista, jotta voidaan laatia kulloistenkin tarpeiden mukaisia strategioita, joiden avulla on mahdollista suojella tehokkaammin luonnon monimuotoisuutta aiheuttamatta kohtuutonta haittaa kalastusalueelle⁽¹³⁾.

5.8 Kuten ETSK on todennut aiemmissa lausunnoissaan⁽¹⁴⁾, jäykan kiintiöjärjestelmän ja uuden purkamisvelvoitteen yhdistelmä on sen mielestä yksi alan suurista ongelmista. Kestävähajajaisempaan kalastukseen siirtymisen (esim. valikoivat verkot) korkeat kustannukset on katettava kokonaan EMKR-rahoituksella. ETSK toivoo yksinkertaistettua, riskianalyysiin perustuvaa ja käytännönläheistä valvontajärjestelmää, johon liittyen toteutetaan sidosryhmien tuella laajoja kansallisen tason toimia kalastusalueiden laajamittaisen muutoksen tukemiseksi.

5.9 Komissio ehdottaa, että rekisteröidyt toimijat punnitsevat kaikkia kalastustuotteet saaliin purkamisen yhteydessä ennen kuin tuotteet varastoidaan, kuljetetaan tai myydään. ETSK pitää tärkeänä, että säilytetään nykyinen mahdollisuus satunnaistarkastuksiin. Lisäksi niitä tapauksia varten, joissa kalastustuotteet kuljetetaan ennen markkinoille saattamista tai ensimmäinen tapahtuu kolmannessa maassa, on suositeltavaa säilyttää nykyinen määräaika tarvittavien asiakirjojen toimittamiseksi toimivaltaisille viranomaisille 48 tunnin kuluessa purkamisesta, jotta voidaan välttää viivästyksiä ja niistä johtuvaa laadun heikkenemistä.

⁽¹¹⁾ Ks. Guardianin julkaisema artikkeli ”We thought slavery had gone away”: African men exploited on Irish boats

⁽¹²⁾ Välimeren yleinen kalastuskomissio (GFCM), *The State of Mediterranean and Black Sea Fisheries*, 2016, s. 26. FAO:n GFCM on todennut, että yhden lajin hallitsemilla merialueilla on helpompaa harjoittaa kohdennettua kalastusta, sillä niissä elää vähän kalalajeja ja saalisrajoitusten asettaminen on näin ollen yksinkertaisempaa. Sen sijaan monilajisissa merissä samalla alueella elää monia kalalajeja.

⁽¹³⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Pienten pelagisten lajien kalastusta Adrianmerellä koskeva monivuotinen suunnitelma” (EUVL C 288, 31.8.2017, s. 68). ETSK:n lausunto Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta (EMKR) (NAT/749) (katso alaviite 8).

⁽¹⁴⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Purkamisvelvoite” (EUVL C 311, 12.9.2014, s. 68). Kohta 1.2: ”Komitea pitää kuitenkin komission ehdotusta liian monimutkaisena ja katsoo sen aiheuttavan kalastajille suhteettomasti ylimääräistä työtä purkamisvelvoitetta sovellettaessa. Komitean mielestä säännösten tulisi olla käytännönläheisempi, selkeämpi, yksinkertaisempi ja joustavampi, jotta kalastajille jää aikaa sopeutua muutokseen siirtymäkauden aikana eikä heitä rangaista ankarasti.”

5.10 ETSK on ilmaissut suhtautuvansa myönteisesti komission ehdotukseen kertakäyttöisistä muoveista⁽¹⁵⁾ ja erityisesti toimenpiteisiin, joiden avulla on tarkoitus kannustaa palauttamaan rikkoutuneet tai vahingoittuneet kalastusvälineet rantaan, jotta ne on helpompi kierrättää⁽¹⁶⁾. Kyseinen toimi avaa yhdessä uuden satamia koskevan toimenpiteen⁽¹⁷⁾ kanssa uusia näkymiä ja mahdollisuuksia kestäväälle kalastukselle ja kiertotaloudelle. ETSK:n mielestä järjestelmä, jonka avulla kalastajia kannustetaan palauttamaan verkot rantaan, olisi laajennettava koskemaan kaikenlaisia merestä kalastamisen aikana kerättyjä jätteitä. On myös tärkeää varmistaa, ettei vahvistetun tuottajavastuumekanismin käyttöönotto aiheuta kalastusalan yrityksille lisäkustannuksia verkkoja hankittaessa. EMKR voisi olla tämän prosessin tukemiseen parhaiten soveltuva rahoitusväline.

5.11 Tällainen aloite olisi perustavan tärkeä merten puhdistamiseksi, sillä tänä päivänä kalastajat joutuvat maksamaan kalastamisen aikana kerättyjen jätteiden purkamisesta rannassa. Ne muodostavat 90 % verkkoihin tarttuvasta tavarasta, ja kalastajat ovat lisäksi velvollisia lajittelemaan jätteet. Jos niitä ei pystytä identifioimaan, ne on kirjattava ”erityisjätteeksi”, joka edellyttää tietynlaista käsittelyä. Kalastajat joutuvat nykyisten sääntöjen mukaan käytännössä maksamaan meren puhdistamisesta sellaisen saastumisen jäljiltä, jota he eivät ole aiheuttaneet. ETSK uskoo, että kalastajat voisivat tarvittavan koulutuksen saatuaan tuottaa merkittävää lisäarvoa osallistumalla yhtäältä merten puhdistamiseen ja toisaalta tehokkaan järjestelmän luomiseen taloudellisen korvauksen saamiseksi suoritetuista toimista⁽¹⁸⁾.

Bryssel 12. joulukuuta 2018.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Luca JAHIER*

⁽¹⁵⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Kertakäyttöiset muovit” (NAT/742) (EUVL C 62, 15.2.2019, s. 207).

⁽¹⁶⁾ COM(2018) 340 final.

⁽¹⁷⁾ COM(2018) 33 final.

⁽¹⁸⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Strategia muoveista kiertotaloudessa (mukaan lukien merten roskaantumista koskevat toimet)” (EUVL C 283, 10.8.2018, s. 61).

ETSK:n lausunto aiheesta ”Kertakäyttöiset muovit” (NAT/742) (katso alaviite 15).

ETSK:n lausunto Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta (EMKR) (NAT/749) (katso alaviite 8).